

Sygn. akt III AUa 1005/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Teresa Czekaj
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2012 r. w Lublinie

sprawy J. W.

z udziałem zainteresowanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ponowne ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji wnioskodawcy J. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 14 maja 2012 r. sygn. akt VIII U 1522/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1005/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., na podstawie art. 83a ust. 1, art. 83b ust. 1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 149 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego odmówił J. W. ponownego ustalenia prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o., rozstrzygniętego prawomocną decyzją z dnia 11 marca 2011 roku. W uzasadnieniu wskazano, że J. W. nie przedstawił dowodów istniejących przed wydaniem decyzji z dnia 11

marca 2011 roku oraz nie powoływał się na istniejące wówczas okoliczności, a które mogłyby mieć wpływ na ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. W. domagając się jej unieważnienia z wagi na wydanie w warunkach określonych w treści art. 156 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, to jest bez podstawy prawnej oraz z rażącym naruszeniem prawa.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wniósł o jego oddalenie.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie wezwał (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2012 roku sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

Decyzją z dnia 11 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., działając na podstawie art. 83 ust. 1, art. 68, art. 6 ust. 1 pkt 2, art. 12 ust. 2, art. 13 pkt 2 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 3 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących prace nakładczą (Dz. u. z 21976 roku, Nr 3, poz. 19, ze zmianami), stwierdził, że J. W. jako osoba wykonująca prace nakładczą u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i ubezpieczeniom rentowym od dnia 15 listopada 2005 roku do dnia 11 marca 2008 roku.

Pismem z dnia 13 kwietnia 2011 roku J. W. wniósł o uchylenie decyzji z dnia 11 marca 2011 roku, podnosząc, że jest to decyzja pozorna. W odpowiedzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zwrócił się do wnioskodawcy o sprecyzowanie, czy powyższe pismo stanowi odwołanie od decyzji z dnia 11 marca 2011 roku, czy też stanowi wniosek o unieważnienie decyzji zgodnie z art. 83a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

J. W. pismami z dnia 23 maja 2011 roku i z dnia 1 lipca 2011 roku sprecyzował, że domaga się stwierdzenia nieważności decyzji wydanej w dniu 11 marca 2011 roku. Nie przedkładał żadnych nowych dowodów i nie powoływał się na okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które miałyby wpływ na ewentualne objęcie go ubezpieczeniem społecznym.

Decyzją z dnia 29 lipca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił J. W. wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 11 marca 2011 roku, wyłączającej go z ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą z płatnikiem (...) Sp. z o.o. Odpis tej decyzji został doręczony wnioskodawcy w dniu 16 sierpnia 2011 roku.

W dniu 31 sierpnia 2011 roku J. W. wniósł o ponowne ustalenie prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o. Do wniosku dołączył pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 października 2005 roku kierowane w innej sprawie do innej niż wnioskodawca osoby oraz Magazyn (...) dla Klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Nr 4 z kwietnia 2011 roku.

W odpowiedzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Ustawodawca w treści cytowanego przepisu przewidział możliwość ponownego ustalenia prawa lub zobowiązania, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo lub zobowiązanie. Tym samym powołany przepis stanowi w istocie podstawę pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji wydanej w stosunku do osoby, której odmówiono prawa w związku z nieudowodnieniem faktu spełnienia wszystkich wymaganych przez prawo warunków. Nie jest wymagane ujawnienie nowych okoliczności, lecz takich okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie zostały przez organ rentowy uwzględnione. Pojęcie nowości odnosi się bowiem do dowodów, które mogą powstać także po wydaniu decyzji, jednak muszą dotyczyć okoliczności istniejących przed jej wydaniem.

Z ustaleń poczynionych w toku postępowania wynika, że decyzją z dnia 11 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., stwierdził, że J. W. jako osoba wykonująca prace nakładczą u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i ubezpieczeniom rentowym od dnia 15 listopada 2005 roku do dnia 11 marca 2008 roku. Od tej decyzji wnioskodawca nie wniósł odwołania do Sądu, natomiast pismem z dnia 13 kwietnia 2011 roku sprecyzowanym pismami z dnia 23 maja 2011 roku i z dnia 1 lipca 2011 roku domagał się stwierdzenia nieważności decyzji wydanej w dniu 11 marca 2011 roku. Nie przedkładał żadnych nowych dowodów i nie powoływał się na okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które miałyby wpływ na ewentualne objęcie go ubezpieczeniem społecznym. Decyzją z dnia 29 lipca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił J. W. wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 11 marca 2011 roku.

W dniu 31 sierpnia 2011 J. W. wniósł o ponowne ustalenie prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o.

Sąd uznał, że zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja jest prawidłowa. Wnioskodawcy przysługiwało prawo do wystąpienia o ponowne ustalenie prawa do podlegania ubezpieczeniom, bowiem taką możliwość przewiduje cytowany wyżej art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Pozytywne rozstrzygnięcie jest jednak możliwe tylko i wyłącznie wtedy, gdy zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które nie były znane Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w chwili wydawania decyzji i mają wpływ na dochodzone prawo lub zobowiązanie.

W ocenie Sądu Okręgowego w Lublinie wnioskodawca nie przedstawił dowodów, ani nie powołał się na okoliczności, które skutkowałyby możliwością ponownego ustalenia jego prawa do podlegania ubezpieczeniom z tytułu wykonywania pracy nakładczej u płatnika (...) Sp. z o.o. Przedłożona kopia pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 18 października 2005 roku nie może stanowić nowego dowodu w sprawie bowiem pismo to wydawane było w innej sprawie i dotyczy innej osoby. Treść tego pisma, jak i treść Magazynu (...) dla Klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była znana Zakładowi z urzędu.

Za niezasadny należy uznać zarzut wydania zaskarżonej decyzji na podstawie art. 145 Kodeksu postępowania administracyjnego. Analiza decyzji jednoznacznie wskazuje, że podstawą negatywnego dla wnioskodawcy rozstrzygnięcia było nieprzedstawienie dowodów istniejących przed wydaniem decyzji z dnia 11 marca 2011 roku oraz to, że nie powoływał się on na istniejące wówczas okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Tym samym podstawa prawna zaskarżonej decyzji zawarta jest w art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd nie uwzględnił wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. H. i adwokata J. S. na okoliczność otrzymywania wynagrodzenia za wykonaną pracę nakładczą w wysokości wyższej niż kwota 380 złotych, z uwagi na możliwość stałej konsultacji i pomocy prawnej ze strony kancelarii prawnej, która według cen rynkowych warta jest około 500 złotych w stosunku miesięcznym oraz otrzymanie polisy ubezpieczeniowej, która to stanowi element wynagrodzenia. Powyższe okoliczności nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia odwołania od zaskarżonej w niniejszej. Przedmiotem kontroli była bowiem zasadność decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 30 września 2011 roku

odmawiającej ponownego ustalenia ponownego ustalenia prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o., zaś Sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 25/07, OSNP z 2008 roku, Nr 19-20, poz. 293].

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku złożył J. W. zaskarżając go w całości, zarzucając jak to wynika z treści apelacji naruszenie prawa materialnego, tj. art. 83a ust. 1 ustawy systemie ubezpieczeń społecznych, podnosząc, że ponowne ustalenie prawa, (o co wnosił) nie jest wznowieniem postępowania sądowego. Wskazał, że ponowne ustalenie nie jest uzależnione od wykazania przed organem, że z okoliczności faktycznych lub dowodów podważających prawo lub wykazujących zobowiązanie odwołujący nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu. Skarżący wniósł o zmianę wyroku i zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji zgodnie z wnioskiem, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna co do żądania uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem kontroli Sądu w niniejszej sprawie była zasadność decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 30 września 2011 roku odmawiająca ponownego ustalenia prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o.,

Zgodnie z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585, ze zmianami), prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Cytowany przepis stanowi podstawę pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji wydanej w stosunku do osoby, przy przedłożeniu nowych dowodów lub ujawnieniu okoliczności, mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie. Uwzględniając specyfikę prawa ubezpieczeń społecznych, w tym okoliczność, że istnienie obowiązku podlegania ubezpieczeniom czy prawa do świadczeń ustalane jest z mocy samego prawa, a decyzja ma co do zasady znaczenie jedynie deklaratoryjne, przyjmuje się, że nie chodzi tu wyłącznie o okoliczności nowe, na które wnioskodawca nie mógł się powołać w toku postępowania. W związku z tym można dopuścić powołanie się przez ubezpieczonego lub inną osobę, której praw dotyczy decyzja, na dowody lub okoliczności, które były jej znane, a których organ rentowy nie uwzględnił wydając decyzję. W niniejszej sprawie faktem tym, jak wskazywał wnioskodawca, miała być okoliczność otrzymywania wyższego wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy nakładczej w spornym okresie czasu.

Istotnie, jak zauważył sąd I instancji, J. W. składając wniosek o ponowne ustalenie prawa do podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie przedstawił żadnych dowodów, które skutkowałyby możliwością ponownego ustalenia jego prawa do podlegania ubezpieczeniom, Dołączone do wniosku pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 18 października 2005 roku dotyczy innej osoby, a jego treść jak również treść Magazynu (...) dla Klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była niewątpliwie znana organowi z urzędu.

Jednakże w toku postępowania przed sądem wnioskodawca powoływał się na okoliczności, które mogą mieć wpływ na ocenę jego prawa do ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym. J. W. wskazywał, a co więcej zgłaszał wnioski dowodowe w celu wykazania otrzymywania wyższego wynagrodzenia za wykonaną pracę nakładczą. Powyższe okoliczności mogą istotnie wpłynąć na rozstrzygnięcie odwołania od zaskarżonej decyzji.

Decyzja z dnia 11 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., stwierdzająca, że J. W. jako osoba wykonująca prace nakładczą u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i ubezpieczeniom rentowym od dnia 15 listopada 2005 roku do dnia 11 marca 2008 roku jest decyzją ostateczną. Nie była ona poddana kontroli Sądowej. Nie ma to znaczenia dla mocy wiążącej tej decyzji, skoro wniesione przez wnioskodawcę pismo z dnia 13 kwietnia 2011 roku sprecyzowane pismami z dnia 23 maja 2011 roku i z dnia 1 lipca 2011 roku potraktowane zostało jako żądania stwierdzenia nieważności decyzji wydanej w dniu 11 marca 2011 roku, a decyzją z dnia 29 lipca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił J. W. wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 11 marca 2011 roku.

Odwołać się należy jednak do ustalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska podkreślającego odformalizowanie odwołania od decyzji organu rentowego, w tym braku obowiązku wskazywania przez stronę konkretnych zarzutów, czy podstaw. Wystarczy samo przejawienie niezadowolenia z decyzji organu rentowego i wyrażenie woli co do odmiennego rozstrzygnięcia. Odformalizowanie postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznym oznacza także racjonalizowanie treści pism składanych w organie rentowym w oparciu o rzeczywistą wolę w nich wyrażoną (zob. postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2009 r., III UK 52/09, LEX nr 578160,). Mając to na uwadze, jak również zasadę rozstrzygania w postępowaniu cywilnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawach lub obowiązkach stron na podstawie przepisów prawa materialnego, Sąd nie może, kierując się żądaniem przedstawionym przez stronę jako np. stwierdzenie nieważności, wydać rozstrzygnięcie z powołaniem się jedynie na to, że organ rentowy nie naruszył wiążących go przepisów postępowania, Orzeczenie takie powinno wskazywać w swojej podstawie właściwe przepisy prawa materialnego i nawiązując do sformułowanych w nich warunków nabycia prawa lub jego braku, wyjaśnić merytoryczną przyczynę rozstrzygnięcia (post. SN z 15 września 2011 roku, II UZP 8/11 OSNP 2012 /19 -20 /252).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustali istotne dla sprawy okoliczności, przy zachowaniu inicjatywy dowodowej stron przeprowadzi w niezbędnym zakresie postępowanie dowodowe, na mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sporne okoliczności podlegania ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 15 listopada 2005 roku do 11 marca 2008 roku u płatnika składek (...) Sp. z o.o.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.